

hvor dansk rets almindelige erstatningsregler ellers ville være gældende. Ved Højesterets dom (U.f.R. 118 H 1987) er det fastlagt, at okkerudledning som følge af almindelig landbrugsmæssig dræning ikke er forurening i henhold til miljøbesskyttelseslovens § 17. Inddragelse af okkerloven under beslutningsforslaget forudsætter således, at okkerudledning anerkendes som forurening på linje med andre miljøska-delige udledninger. Ellers vil erstatningsansvaret kun omfatte skader, der indtræffer som følge af svigt ved driften af okkerrensingsanlæg. Forslagsstillerne har ikke anset det for formålstjenligt at inddrage dette begrænsede område, men vil senere vende tilbage til spørgsmålet om okkerforurening ved fremsættelse af lovforslag om bekæmpelse af okkerforurening. Et sådant lovforslag vil indeholde en bestemmelse om et strengt ansvar for udledning af okker under visse nærmere angivne forudsætninger.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Ad 1

Der henvises til forslagens almindelige bemærkninger punkt 4.

Ad 2

Bestemmelsen gælder kun ansvarsgrundlaget. Ved objektivt ansvar forstås, at såfremt skaden kan henregnes til en bestemt aktivitet, der udøves af en virksomhed, er der erstatningsansvar, jf. således bestemmelsen i vandforsyningslovens § 23, hvorefter ejeren af et vandforsyningsanlæg, der omfattes af lovens § 20 (vandindvindinger, som amtsrådet skal meddele tilladelse til), er erstatningspligtig for skade, som forvoldes ved grundvandsforandringer under prøveboringer og prøvepumpninger og under anlæggets udførelse og drift.

Der er ikke med bestemmelsen tilsigtet nogen ændring i den gældende retstilstand for så vidt angår lempelser i ansvarsgrundlaget. Hermed menes, at der typisk vil være lejlighed til at lempe ansvarsgrundlaget i retning af culpa-ansvar med omvendt bevisbyrde eller et rent culpa-ansvar, såfremt miljømyndigheden ikke i sin tilsyns- eller godkendelsesvirksomhed har udvist den fornødne agtpågivenhed i forbindelse med tilsyn eller vilkårsfastsættelse. Netop i disse situationer kan der være grund til nøjere at undersøge skadevolders subjektive forhold. Dette gælder især for virksomheder, hvis farlighed i almindelighed kan siges at være ringe, eksempelvis virksomheder, der som autoværksteder ikke skal forhåndsgodkendes men blot anmeldes til miljømyndigheden. Hvor grænsen skal lægges mellem farlig og mindre farlig

virksomhed, kan næppe afgøres generelt, men må overlades til retspraksis at fastsætte.

Bestemmelsen omfatter ikke de betydelige anonyme, men almindeligt forekommende skader, der hidrører fra den almindelige forurening af eksempelvis luft- og vandmiljø forårsaget af udslip af forurenede stoffer fra husholdninger, industri- og kraftværkskorstene, biler og udledninger til vandmiljøet, for så vidt disse er lovlige, derimod nok alvorlige enkeltskader, selv om godkendelsesvilkår m.v. er overholdt.

Ad 3

Den almindelige regel i dansk ret er, at skadelidte skal godtgøre sammenhængen mellem den skadevoldende begivenhed og skaden. Drejer det sig imidlertid om svært tilgængelige hændelsesforløb, hvor udsigten til at kunne opfylde de normale krav til bevisbyrden er lille eller kun kan ske ved uforholdsmæssigt store omkostninger, må det være tilstrækkeligt med en sandsynlighedsvurdering. Der henvises til den formulering, der er angivet i den svenske miljøskadelov § 3, stk. 2. Dette vil ofte være tilfældet i miljøskader, navnlig hvis skaden først opdages efter nogen tid, og hvor den virksomhed, der har forårsaget forureningen, eventuelt har slettet eller søgt at slette sporene, således at det ikke kan godtgøres, at forureningen stammer derfra. Bestemmelsen vil videre kunne finde anvendelse i den situation, at forureningen kan stamme fra mere end én virksomhed, men hvor sandsynligheden for den ene er større end for den anden. De nævnte eksempler udgør ikke nogen udtømmende opregning af bestemmelsens anvendelsesområde, men er blot medtaget som en illustration af princippet i forslaget.

I situationer, hvor bevisbyrden, uanset at den som udgangspunkt indskrænkes til en overvejende sandsynlighed for årsagssammenhængen, kan blive næsten umulig, kan der være anledning til at overveje, at sagsøgte skal sandsynliggøre, at det ikke kan være ham, der er årsag til skaden. Hermed vendes årsagsbeviset altså om og pålægges den/de mulige skadevoldere. Afgørende herfor må være, om virksomheden ud fra samfundsnytte og farlighedsbetragtninger generelt kan siges at udgøre en sådan miljørisiko, at det i den konkrete situation er rimeligt at flytte vægten i årsagsbeviset fra skadelidte til den mulige skadevolder. Lige så lidt som under de almindelige bemærkninger punkt 1 kan der her angives nogen præcis regel for, hvornår en sådan forskydning kan ske, men dette må overlades til nærmere fastlæggelse ved domstolene.